

Foto: Simen Ulvestad. Scenografi: Bo Krister Wallström. Lys: Phillip Isaksen.

Mytisk horror

I et mytisk landskap utforsker Susie Wang nok en gang den sceniske illusjonens språk gjennom forventning, spenning og teaterblod.

KRITIKK | 3.5.2022
Julie Rongved Amundsen

[Twitter](#) | [Facebook](#)

Ifølge gresk mytologi skal titanen Prometheus ha skapt menneskeheten av leire, og Athene skal ha blåst liv i den. Senere skal Prometheus ha vært ulydig mot Zevs da han mot Zevs' vilje gav mennesket ilden, som ble utgangspunktet for menneskelig sivilisasjon. Prometheus representerte også kunnskap og skal ha brakt vitenskapen til menneskene. Ideen om at mennesket ble formet av leire hører imidlertid ikke bare hjemme i antikkens Hellas. Det er en omfattende mytologisk trope som finnes i mange religioner og kulturer. I islam skal Allah ha skapt mennesket av leire, i sumerisk mytologi skal gudene Enki og Enil ha formet gudenes tjenere, menneskene, av leire, og i egyptisk mytologi lagde guden Khnum menneskebarn av leire før han førte dem inn i morens liv. Å skape av leire henger dermed sammen med liv og fruktbarhet mange steder og i mange kulturer i verden. Det knytter mennesket sammen med landbrukets fruktbarhet der jord, vann og frø gir liv og forklarer hvordan mennesket mimetisk er skapt av gudene.

I Susie Wangs nyeste forestilling *The Look* er livet skapt av leire utgangspunktet for fortellingen. Tre kvinner skal ta et keramikkurs i «den gamle verden». De kjenner hverandre ikke fra før, men de er alle avstøpninger av den samme figuren. De snakker engelsk med en snål aksent, de er alle kledd som tidlig Spice Girls og har navn hentet fra ulike sjatteringer av den samme fargen, Rosie, Sherry og Scarlet. De er ikke så gode keramikere, men bruken av leiren på scenen, viser til dette mytologiske aspektet av skapelse og til menneskets iboende tilknytning til mimetisk gjengivelse.

Forventningen som dramaturgi

Amfscenen på Nationalteatret ser ut som et keramikkverksted i sydligere strøk. Rommet er stort og åpent, og på bakveggen er det en åpen dør som leder ut til en terrasse. Det gir en nesten Ibsensk vei inn på scenen for karakterene. Bak det igjen ser det ut som om azurblått hav smelter sammen med himmelen. Det ser varmt ut, men man kan nesten kjenne havbrisen komme inn gjennom døren fordi landskapet er så gjenkjennelig. På veggene i rommet står det forskjellige keramiske krus, noen er malt med den samme lyse blåfargen som på veggen utenfor, andre er terracottafarget.

Jeg har tidligere [skrevet](#) om Susie Wangs scenekunst at de jobber teatralt med en ny form for illusjon. Scenografien er en viktig del av det, rommet og stedet er gjenkjennelig og bidrar automatisk til en lesning av hvor forestillingen finner sted og hvilket utgangspunkt vi har å gjøre med. Den realistiske scenografien er, i tillegg til imponerende bruk av sceneteknikk, et av elementene som viser hvordan kompaniet drar veksler på filmestetikk. Susie Wang redefinerer scenisk realisme ved å gjøre det som ikke er troverdig til noe som skjer rett foran oss på et tilnærmet virkelig vis. Det gjør at vi som publikum stadig reforhandler den teatrale situasjonen, og forventningene til møtepunktene mellom teatralitet og illusjon skaper estetisk spenning.

I *The Look* har forventningen en enda tydeligere dramaturgisk funksjon enn i de tidligere arbeidene. Forestillingen åpner med en filmatisk og dramatisk voldssekvens som avsluttes med at en leireklump blir ført opp inn i kroppen til én av karakterene. Når forestillingen etterpå skrider frem, tar det lang tid før vi kommer tilbake til resultatene av denne hendelsen. Som dramaturgisk anslag kan den imidlertid ikke overses, og det gjør at forventningen til hvilke konsekvenser vi skal få se utspille seg vokser i takt med den langsomme fremgangen.

Denne kombinasjonen av forventning og langsomhet, gjør at det blir tydeligere for meg hvor absurdistiske Susie Wangs dramaturgier er. Det gjelder ikke bare *The Look*, men fordi *The Look* innledes med noe veldig dramatisk og så hentes ned til et lavere intensitetsnivå før det sakte bygges opp igjen, kjenner jeg i større grad på det dvelende og sirkulære samtidig som jeg gjenkjenner forventningsintensiteten fra tidligere verk. Det at ting ikke skjer som forventet og fordi man som publikummer venter på noe udefinert, oppstår det en absurd form. Martin Langlies intense og filmatiske musikk og lyddesign bidrar også til intensitetsøkningen på spennende vis.

Det mytiske landskapet

Det går riktig dårlig med keramikkurset, og vi i publikum vet mer enn kvinnene som skal ta det om hvorfor det ikke blir som de trodde, men vi vet langt fra alt. Skuespillerne gjør alle sammen svært gode innsatser i å skape karikerte figurer samtidig som de spiller dem med en nedtonet realisme. Det gjør at de stadig vekker opptrer lattervekkende, også i de mest intense situasjonene, men at de aldri mister fotfestet.

Når tilstanden i keramikkverkstedet rakner mot slutten av forestillingen, og det vi har ventet på i spenning begynner å utarte seg, blir vi også forflyttet forsiktig inn i det mer mytiske landskapet. Det er fødsler og død, blod og gørr, nytt og gammelt liv. Det er kjønnsorganer i stort format, smertefulle operasjoner og situasjoner som får meg til å løfte hendene til ansiktet mens jeg både ler og vemmes. Noe av det som imponerer meg mest her er hvordan kompaniet både lesser på med en overflod av groteske elementer med stor selvtillit og boblende ironisk sans og går inn i store menneskelige spørsmål med den mest selvfølgelige inderlighet.

Det handler om menneskelig eksistens og opphav, begjær og møtet mellom det jordiske og det menneskelige, spørsmål og fortellinger forestillingen elegant viser vi fortsatt har behov for. En av kvinnene sier innledningsvis at det som skjer i den gamle verden forblir i den gamle verden, men sjelden har jeg tenkt på det som så åpenbart at det grunnleggende menneskelige forblir det samme til tross for kulturelle og religiøse endringer. Én ting er hvordan mennesket er skapt, en annen ting er vår dype trang til den mimetiske kunsten. I denne forestillingen er dette to sider av samme sak.